

## ინფლაციის რეგულირების სრულყოფის საკითხისათვის

### დავით ქელიძე

მოწვეუდი პროფესორი  
საქართველოს საპატრიარქოს წმინდა ანდრია  
პიხვეწიძის სახელობის ქართული  
უნივერსიტეტი  
d\_chelidze@mail.ru

### ლევან ქელიძე

საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს  
შემოსავლების სამსახურის იურიდიული  
დეპარტამენტის სპეციალისტი  
levanchelidze@gmail.com

საქართველოს ეკონომიკის წინაშე დღეისათვის ახლებურ პირობებში შოხის განსაკუთრებულ ყუხადლებას უკანასკნელ პეხიოდში განვითარებული ინფლაციური პროცესები იმსახულებს. ინფლაციასთან ბრძოლის გააქტიუება თავისთავად გულისხმობს ფუად-საკედიტო სისტემის ფუნქციონირების მარეგულირებელი მექანიზმების, მათ შოხის - სამართლებრივი ბაზის, სრულყოფას.

აღნიშნულის გათვადისწინებით, სტატიაში განხილულია საქართველოს ეროვნული ბანკის საქმიანობის, განსაკუთრებით ინფლაციის მართვასთან დაკავშირებული საკანონმდებლო ნორმების ისტორიული სახეცვრებები და სადღეისოდ მოქმედი ხედაცვრები. ამასთან ერთად, შესაბამისი სტატისტიკური მონაცემების, ფულის რაოდენობრივი თოოხიის ფიშეხისეური განტოდების საფუძველზე გახოხციელებული გაანგაჰიშებებისა და ინფლაციის თარგეთიხების მარეგულირებელი საკანონმდებლო ებებების კომპლექსური ანადიზე დაყიდნობით, ნაშოომში წარმოდგენილია ინფლაციის მართვა-რეგულირების მიმართულებები, ჰიტაც საქართველოს პარლამენტის ყოველწიური დადგენილებებით განსაზღვრული ინფლაციის მიზნობრივი მაჩვენებლის ზღვრულ და აჰამიზნობრივ პარამეტრად მიჩნევაა შემოთავაზებული; ასევე ინფლაციის რეგულირების

თვადსაზიხისით ეხოვნული ბანკის საქმიანობის შეფასების კრიტერიუმად, ფაქტობრივი ინფლაციის წდიუხი სიდიდის, იმავე წდისათვის საქათვედოს პაჲდამენტის დადგენილებით განსაზღვრულ ინფლაციის პაჲამეგზზე გადამეტების მაჩვენებლის შემოლება და პაჲდამენტის დადგენილებით განსაზღვრულზე მნიშვნელოვნად მაღალი ინფლაციის წდიუხი ფაქტობრივი მაჩვენებლის ახსებობის შემთხვევებში, ეხოვნული ბანკის პეზიდენტის პასუხისმგებლობის საკითხის განმსაზღვრელი საკანონმდებლო ცვიდეტების ამოქმედებაა შემოთავაზებული.

**საკანძო სიგყვები:** მიზნობრივი ინფლაცია, ინფლაციის მაჲეგურიედი სამაჲტლებიური ბაზის სხუდყოფა, ეხოვნული ბანკის პასუხისმგებლობა.

## შესავალი

სამეცნიერო ეკონომიკურ ლიტერატურაში ინფლაცია განიხილება როგორც: -„...მაკროეკონომიკური არასტაბილურობის კიდევე ერთი ასპექტი“ (Campbell R. McConnell, Stanley L. Brue, Sean M. Flynn, 2015), „ინფლაცია პრობლემაა იმიტომ, რომ ის ადამიანებს არ მოსწონთ“ ( მენქიუ გ., 2000). აღნიშნულისა და რაც უაღრესად მნიშვნელოვანია, ფასების სტაბილურობის უდიდესი მაკროეკონომიკური მნიშვნელობის გათვალისწინებით, ძნელია გარკვეული, თუნდაც ფსიქოლოგიური წინააღმდეგობის გარეშე გაითავისო XX საუკუნის 80-იანი წლებიდან მრავალი ქვეყნის ფულად-საკრედიტო პოლიტიკის ერთ-ერთ ბერკეტად მიჩნეული, ინფლაციის თარგეთირების, ანუ ინფლაციის წინასწარ განსაზღვრული «მიზნობრივი მაჩვენებლის» მეშვეობით მართვა-რეგულირების დამკვიდრებული პრაქტიკა.

სამომხმარებლო ფასების ზრდასთან დაკავშირებული და მისგან გამომდინარე მოსახლეობის ცხოვრების დონის გაუარესების გამომწვევი მოვლენის ინფლაციის მიზნობრივ თუ სასურველ პარამეტრად მიჩნევა, ჩვენი აზრით, ისევე ძნელადაღსაქმელია, როგორც უკანსაკნელ წლებში დამკვიდრებული დასკვნა-ფორმულირება: -„საქართველოში, 2020 წელს ეკონომიკური აქტივობა მნიშვნელოვნად შეიკვეცება. მიმდინარე პროგნოზით რეალური მშპ-ის ზრდა საქართველოში 2020 წელს -5 პროცენტი იქნება ...“. („ფინანსური სტაბილურობის ანგარიში 2020“).

ამ ფორმულირების ცალკეულ დებულებებს შორის არსებული წინააღმდეგობრივი ხასიათი, ჩვენი აზრით, მტკიცებას არ საჭიროებს, რადგან აბსოლუტურად ცხადია, ეკონომიკური აქტივობის მნიშვნელოვანი შეკვეცით განპირობებული მშპ-ს მინუს 5%-ით შემცირების პირობებში, რაოდენ

აბსურდულია მის ზრდაზე მსჯელობა. აქედან გამომდინარე, წარმოდგენილი ფრაზის, ისევე როგორც სამომხმარებლო ფასების ზრდის მაპროვოცირებელი მოვლენის ინფლაციის მიზნობრივ თუ სასურველ მაჩვენებლად მიჩნევა სრულიად არამართებულია.

ყოველივე ზემოაღნიშნულის მიუხედავად, იმ გარემოების გათვალისწინებით, რომ „2009 წლიდან საქართველოს ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის რეჟიმი არის ინფლაციის თარგეთირება“ („ინფლაციის თარგეთირება“, 2021), ტერმინებზე მსჯელობის პარალელურად, უაღრესად საყურადღებოდ მიგვაჩნია კვლევის აქცენტების ქვეყანაში გამოკვეთილი ინფლაციის მაღალი ტემპის გამომწვევი მიზეზების ანალიზსა და ინფლაციის მარეგულირებელი სამართლებრივი ბაზის სრულყოფის მიმართულებებზე გამახვილება.

### ინფლაცია და მისი რეგულირების ისტორიული თავისებურებები საქართველოში

როგორც ცნობილია, ნებისმიერი ქვეყნის ეკონომიკური ზრდის ერთ-ერთ უმთავრეს წინაპირობად მდგრადი ფულად-საკრედიტო სისტემის არსებობა და ინფლაციის დაბალი დონის უზრუნველყოფა სახელდება. აქედან გამომდინარე, სრულიად მართებულად უნდა მივიჩნიოთ საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის, პრაქტიკულად პირველივე დღეებიდან, კერძოდ, 1991 წლის 2 აგვისტოს, ქვეყნის უზენაესი საბჭოს მიერ «საქართველოს რესპუბლიკის ეროვნული ბანკის შესახებ» საქართველოს რესპუბლიკის კანონის მიღება და ამ დოკუმენტის პირველი მუხლით, საქართველოს ეროვნული ბანკის ძირითად ამოცანებს შორის „ეროვნული ფულის ერთეულის სიმტკიცის უზრუნველყოფის, ...“ დაფიქსირება (კანონი „საქართველოს რესპუბლიკის ეროვნული ბანკის შესახებ“ 1991).

სსრ კავშირის არსებობის მთელ პერიოდში ქვეყნის ცენტრალური სამეცხოე საბანკოს ბანკისა და ეროვნული ვალუტის არ არსებობის მიუხედავად, საქართველოს **დამოუკიდებლობის აღდგენისთანავე** ეროვნული ვალუტის სიმტკიცის უზრუნველყოფის და აქედან გამომდინარე, არასასურველი ინფლაციური პროცესების თავიდან აცილების დატვირთვის მატარებელმა ზემოაღნიშნულმა საკანონმდებლო ნორმამ, მნიშვნელოვნად დეტალიზებული ასახვა პოვა ეროვნული ბანკის საქმიანობის მარეგულირებელ შემდგომი თაობის საკანონმდებლო აქტებში.

კერძოდ, აღნიშნული კანონის მიღებიდან საკმაოდ მოკლე პერიოდში, 1995 წლის 23 ივნისს, საქართველოს პარლამენტის მიერ «საქართველოს რესპუბლიკის ეროვნული ბანკის კანონი“-ს სახელწოდებით მიღებული დოკუმენტის ტექსტში, წინამორბედი კანონით ეროვნული ბანკის

ერთ-ერთ ძირითად ამოცანად მიჩნეული „ეროვნული ფულის ერთეულის სიმტკიცის“ უზრუნველყოფის შესახებ არსებულმა ფორმულირებამ, ეკონომიკური არსით სრულიად მართებული, იმგვარად დეტალიზებული სახე შეიძინა, როგორსაც წარმოადგენდა ფრაზა: -“ეროვნული ფულის ერთეულისა და მისი მყიდველობითი უნახის, ფასების სტაბილურობის მიღწევა და შენახუნება ...”. («საქართველოს რესპუბლიკის ეროვნული ბანკის კანონი», საქ. რეს. კან., 1995).

საქმე ისაა, რომ აღნიშნული ფორმულირებით ფასების სტაბილურობის, ქვეყნის ფულად-საკრედიტო სისტემის არაინფლაციური რეჟიმით ფუნქციონირების მოთხოვნასთან გაიგივებამ, სრულიად მართებული ფორმა შესძინა წინამორბედი კანონის ტექსტში „ეროვნული ფულის ერთეულის სიმტკიცის“ სახით არსებულ მეტად ზოგად ვალდებულებას.

ფულად-საკრედიტო პოლიტიკასა და მის შედეგებზე პასუხისმგებლობის დატვირთვის მატარებელი საკანონმდებლო ნორმები მნიშვნელოვნად სრულყო „საქართველოს რესპუბლიკის ეროვნული ბანკის კანონის“ ტექსტში, 1996 წლის 28 მაისს შეტანილმა შესწორებებმა. კერძოდ, დოკუმენტის მე-2 და 69-ე მუხლებით გათვალისწინებულმა მოთხოვნებმა, რამაც საქართველოს ეროვნულ ბანკს, ქვეყნის პარლამენტისათვის დასამტკიცებლად „ფულად-საკრედიტო და სავალუტო პოლიტიკის ძირითადი მიმართულებების“ სახელწოდების იმ ყოველწლიური სამოქმედო გეგმის წარდგენის ვალდებულება დაუწესა, რომლის ერთ-ერთ ელემენტს ინფლაციის ყოველწლიური დონის დაფიქსირება წარმოადგენდა.

ინფლაციის ყოველწლიური მაჩვენებლის ქვეყნის პარლამენტის დადგენილების ტექსტში ასახვის (დაფიქსირების) ვალდებულებამ ინფლაციის მართვის განსაკუთრებულ სახელმწიფოებრივ მნიშვნელობას გაუსვა ხაზი, რაც უდავოდ დადებითი მოვლენა იყო.

ინფლაციის მართვა-რეგულირების პროცესების საკანონმდებლო უზრუნველყოფის თვალსაზრისით, უაღრესად საყურადღებოდ უნდა მივიჩნიოთ, „ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში 2008 წლის 14 მარტის შესწორებები. საქმე ისაა, რომ აღნიშნული ცვლილებების შედეგად კანონის ტექსტში ასახვა ჰპოვა ისეთმა მნიშვნელოვანმა ეკონომიკურმა კატეგორიებმა, როგორიცაა: „ინფლაციის მიზნობრივი მაჩვენებელი“, „სამომხმარებლო ფასების ინდექსი“ და „საშუალოწლიური ინფლაცია“ („ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქ. ორგ. კან., 2008).

„ინფლაციის თარგეთირების“ და „ინფლაციის მიზნობრივი მაჩვენებლის“, მსოფლიოს მრავალი ქვეყნის მონეტარული პოლიტიკის რეჟიმ(ებ)ად მიჩნევის მიუხედავად, **სამომხმარებლო ფასების ზრდის მაპროგნოზირებელი, ამდენად ქვეყანაში ცხოვრების დონის გაუარესების გამომწვევი და მოსახლეობის აბსოლუტური უმრავლესობისათვის არასასურველი**

**მოვლენის-ინფლაციის, მიზნობრივ, ანუ სასურველ პარამეტრად მიჩვენის მართებულება, ჩვენი აზრით, მსჯელობის საგანს უნდა წარმოადგენდეს.**

აღნიშნული მოსაზრების ლოგიკურობაზე მეტყველებს, თუნდაც იმავე საკანონმდებლო ცვლილებების, (კანონის მე-4 მუხლის, მე-3 და მე-4 პუნტების) ის უაღრესად მნიშვნელოვანი დებულებები, რომელთა თანახმადაც:

„3. ეს ორგანული კანონი განსაზღვრავს ინფლაციის მაქსიმალურ მაჩვენებელს.“;

“4. ეროვნული ბანკის პრეზიდენტი პასუხისმგებელია ინფლაციის მაჩვენებელზე“. („ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქ. ორგ. კან., 2008).

**წარმოდგენილი საკანონმდებლო ნორმებით** ინფლაციის მაქსიმალური მაჩვენებლის სახით, ხოლო «მის შეუსრულებლობაზე» ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის პასუხისმგებლობის საკითხის დაფიქსირება, ჩვენი აზრით, **ინფლაციის ყოველწლიური მაჩვენებელის-ზღვრულ (მაქსიმალურად დასაშვებ) და არა მიზნობრივ-სასურველ პარამეტრად მიჩვენის მართებულობას ცხადყოფს.**

აღნიშნულის პარალელურად, თუ მხედველობაში მივიღებთ იმ გარემოებას, რომ იშვიათი გამონაკლისის გარდა, პრაქტიკულად შეუძლებელია ქვეყანაში არსებული წლიური ინფლაციის ფაქტობრივი მაჩვენებელი ზუსტად ემთხვეოდეს **„ფულად-საკრედიტო და სავალუტო პოლიტიკის ძირითადი მიმართულების“** დოკუმენტით განსაზღვრულ პარამეტრს აბსოლუტურად ცხადია, აღნიშნული საკანონმდებლო ნორმის შეუსრულებლობის, კერძოდ წლიური ინფლაციის ფაქტობრივი მაჩვენებლის ქვეყნის პარლემენტის დადგენილებით განსაზღვრულ სიდიდეზე გადამეტების ან უფრო დაბალი პარამეტრის სახით არსებობის მაღალი ალბათობა და აქედან გამომდინარე საქართველოს პარლამენტისათვის ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის პასუხისმგებლობის საკითხის პრაქტიკულად ყოველწლიური (ხშირად არაარგუმენტირებული) ვალდებულების დანესების საშიშროება.

შექმნილი სიტუაციის დაძლევის, ინფლაციის ეკონომიკური არსის ნორმატიულ აქტებში ადეკვატური ასახვისა და იმ ზემოაღნიშნული საკანონმდებლო ნორმის გათავლისწინებით, რომლის თანახმად-»კანონი განსაზღვრავს ინფლაციის მაქსიმალურ მაჩვენებელს«, სრულიად ლოგიკურად მიგვაჩნია ტერმინის-„ინფლაციის მიზნობრივი მაჩვენებლის“, ტერმინით -„ინფლაციის ზღვრული მაჩვენებელით“ ჩანაცვლება.

ინფლაციისა როგორ განმარტების, ასევე მისი მართვა-რეგულირებისათვის საკანონმდებლო უზრუნველყოფის თვალსაზრისით, უკანგადადგმულ ნაბიჯად უნდა მივიჩნიოთ, „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესა-

ხებ” საქართველოს 2009 წლის 24 სექტემბრის კანონის მიღება. საქმე ისაა, რომ აღნიშნული დოკუმენტის როგორც თავდაპირველ, ასევე მრავალრიცხოვანი შესწორების შედეგად, მნიშვნელოვნად სახეცვლილ-სადღეისოდ მოქმედ რეადაქციაში, ინფლაციის მიზნობრივ-სასურველ პარამეტრად მიჩნევის პარალელურად, პრაქტიკულად აღარ ფიქსირდება ინფლაციის მართვის ეფექტიანობის უზრუნველსაყოფად უაღრესად მნიშვნელოვანი, ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის პასუხისმგებლობის საკითხების მარეგულირებელი, წინამორბედ საკანონმდებლო აქტებში არსებული ის დებულებები, რომელთა შესახებ ქვემოთ გვექნება მსჯელობა.

ინფლაციის მართვა-რეგულირების პროცესების ქმედითი საკანონმდებლო ბაზით უზრუნველყოფის ნიშნით ქვეყანაში შექმნილი სიტუაციის შესაფასებლად, უაღრესად საყურადღებოა ის გარემოება, რომ “საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ” 2009 წლის 24 სექტემბრის კანონმა, საქართველოს პარლამენტს ქვეყნის ბიუჯეტის შესახებ ყოველწლიურად მისაღები კანონების პარალელურად, ეროვნულ ბანკის მიერ მომზადებული „ფულად-საკრედიტო და სავალუტო პოლიტიკის ძირითადი მიმართულებების“ დოკუმენტის, ასევე ყოველწლიურად მიღება დაუნესა.

„ფულად-საკრედიტო და სავალუტო პოლიტიკის ძირითადი მიმართულებების“ დოკუმენტი სამწლიანი პერიოდის მიხედვით შედგენას ექვემდებარება და აქედან გამომდინარე, მასში ინფლაციის მიზნობრივი მაჩვენებელი სამი კალენდარული წლის მიხედვით, ყოველწლიური სიდიდის სახით ფიქსირდება. აღნიშნული საკანონმდებლო ნორმის ამოქმედებას (თუ “საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ” 2009 წლის 24 სექტემბრის კანონის ტექსტით ვიმსჯელებთ), ერთი შეხედვით, არ უნდა გამოეწვია, წლიური ინფლაციის ფაქტობრივი მაჩვენებლის, ქვეყნის პარლამენტის დადგენილებით განსაზღვრულ, შესაბამისი წლის ინფლაციის მიზნობრივ მაჩვენებელთან ყოველწლიური შედარების დამკვიდრებული პრაქტიკის ცვლილება. თუმცა, განვითარებულმა მოვლენებმა მნიშვნელოვანი კორექტივები შეიტანა აღნიშნული პროცესის მიმდინარეობაში.

საქმე ისაა, რომ წლიური ინფლაციის ფაქტობრივი მაჩვენებლის საქართველოს პარლამენტის დადგენილებით განსაზღვრულ შესაბამისი წლის ინფლაციის მიზნობრივი მაჩვენებლის სიდიდესთან შედარების დამკვიდრებული პრაქტიკა, ჩანაცვლებული იქნა იმგვარი მიდგომით, რომელის შესახებ წარმოდგენას გვიქმნის საქართველოს ეროვნული ბანკის ოფიციალურ ვებგვერდზე განთავსებული ის განცხადებები, რომელთა თანახმად:

– „2009 წლიდან საქართველოს ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის რეჟიმი არის ინფლაციის თარგეთირება. აღნიშნული რეჟიმის დროს **წინასწარ განისაზღვრება ინფლაციის მიზნობრივი მაჩვენებე-**

**ლი, რომელიც უნდა იქნეს შენარჩუნებული** საშუალოვადიან პერიოდში.“ (ინფლაციის თარგეთირება, 2021).

– „საქართველოში მოქმედებს ინფლაციის თარგეთირების რეჟიმი, რომელიც გულისხმობს **ინფლაციის** წინასწარ განსაზღვრული მაჩვენებლის მიღწევას საშუალოვადიან პერიოდში.“ (მიზნობრივი მაჩვენებელი, 2021).

ზემოაღნიშნულ და რიგ სხვა წყაროებში (მათ შორის „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის სადღეისოდ მოქმედი ტექსტის მე-17 მუხლის მე-4 პუნქტსა და საქართველოს ეროვნული ბანკის წლიურ ანაგარიშებში), დაფიქსირებული ფორმულირებების „სპეციფიკური“ და საკმაოდ ბუნდოვანი ხასიათი, ჩვენი აზრით, სრულიად ლოგიკურად ბადებს კითხვას იმის თაობაზე, თუ რომელი ან/და რა პერიოდის მაჩვენებელი მიიჩნევა ურთიერთშედარებას დაქვემდებარებულ სიდიდეებად. კერძოდ, ინფლაციასთან დაკავშირებით ქვეყნის ეროვნული ბანკის ყოველწლიური საქმიანობის შეფასებისას, ინფლაციის ყოველწლიური ფაქტობრივი თუ სამი წლის მიხედვით გასაშუალოებული მაჩვენებელი უნდა შეუდარდეს „ფულად-საკრედიტო და სავალუტო პოლიტიკის ძირითადი მიმართულებების“ დოკუმენტ(ებ)ით ყოველი კონკრეტული წლისათვის განსაზღვრულ და/ან სამწლიანი პერიოდის მიხედვის გასაშუალებულ მაჩვენებლს.

მოქმედ ნორმატიულ აქტებში ზემოაღნიშნულ კითხვებზე ცალსახა პასუხების არ არსებობის მიუხედავად, შექმნილ სიტუაციაში ბოლომდე გარკვევისათვის უყარესად საყურადღებოდ მიგვაჩნია ქვემოთ წარმოდგენილი მონაცემების განხილვა. კერძოდ, იმ ფაქტის არსებობა, რომ 1996 წლიდან (ეროვნულ ვალუტაში შედგენილი, საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ პირველი წლიური კანონის მიღებიდან), 2009 წლის ჩათვლით განვლილი 14 წლის განმავლობაში (როდესაც „ფულად-საკრედიტო და სავალუტო პოლიტიკის ძირითადი მიმართულებების“ ყოველწლიურად მიღებულ დოკუმენტში ინფლაციის დონე-მაჩვენებელი ასევე ყოველწლიურად ფიქსირდებოდა\*, წლური ინფლაციის ფაქტობრივი მაჩვენებელი რვა (1998, 1999, 2000, 2002, 2005, 2006, 2007 და 2008 წლებში) შემთხვევაში (57,14%) აღემატებოდა ოთხ (1996, 1997, 2001 და 2009 წლებში) შემთხვევაში (28,57%) ჩამორჩებოდა და მხოლოდ ერთ,

(2004 წელს 7,14%) შეესაბამებოდა საქართველოს პარლამენტის ყოველწლიური დადგენილებებით შესაბამისი წლისთვის\* განსაზღვრულ ინფლაციის მაჩვენებლს (იხ. ცხრილი 1).

ინფლაციის წლიური ფაქტობრივი და მიზნობრივი მაჩვენებლების თანხვედრის დინამიკა 1996-2009 წლებში

ცხრილი 1

| წლები                                                                                                      | 1996   | 1997* | 1998 | 1999 | 2000 | 2001 | 2002 | 2003 | 2004 | 2005 | 2006 | 2007 | 2008 | 2009 |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|
| წლიური ინფლაციის ფაქტობრივი მაჩვენებელი                                                                    | 1,05 * | 0,6*  | 10,7 | 10,2 | 4,6  | 3,4  | 5,4  | 4,8  | 5,7  | 8,2  | 8,8  | 11,0 | 10,0 | 1,7  |
| პარლამენტის მიერ განსაზღვრული წლიური ინფლაციის მაჩვენებელი                                                 | 2 *    | 1,1*  | 6    | 10   | 4    | 6    | 5    | 5    | 5-6  | 5    | 5-6  | 6    | 8    | 9    |
| ინფლაციის ფაქტობრივი მაჩვენებლის გადაშეცემა/ჩამორჩენა პარლამენტის მიერ განსაზღვრულ ინფლაციის მაჩვენებლებზე | -0,5   | -0,5  | +4,7 | +0,2 | +0,6 | -2,6 | +0,4 | -0,2 |      | +3,2 | +2,8 | +4,0 | +2,0 | -7,3 |

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

გამონაკის წახმოვანდა 1996-97 წლები, როდესაც საქართველოს პარლამენტის დადგენილებაში ინფლაციის მაჩვენებელი საშუალოდ გაჩაღების სახით ფიქსირდება

აღნიშნულის პარალელურად, უაღრესად საყურადღებოა 2009 წლის შემდგომ პერიოდში, კერძოდ, 2010-დან 2020 წლის ჩათვლით განვლილ 11-წლიან ისტორიულ პერიოდში, წლიური ინფლაციის ფაქტობრივი მაჩვენებლის, **საქართველოს პარლამენტის დაგეგნილებებით საშუალოვადიანი პერიოდის მიხედვით განსაზღვრულ**, როგორც ყოველი კონკრეტული წლის, ასევე საშუალოვადიანი პერიოდის მიხედვით გასაშუალებულ, **ინფლაციის მიზნობრივ მაჩვენებლთან დამთხვევის არც ერთი, ანუ პრაქტიკულად ქვეყნის პარლამენტის დაგეგნილებების პერმანენტული შეუსრულებლობა (იხ. ცხრილი 2)**

**ამასთან ერთად, თუ მხედველობაში მივიღებთ იმ გარემოებას, რომ 2010-2021 წლებში, ასევე ვერ ხერხდებოდა საშუალოვადიანი (სამი წელი) პერიოდის მიხედვით გასაშუალებული წლიური ინფლაციის ფაქტობრივი მაჩვენებლების, საქართველოს პარლამენტის დაგეგნილებებითაშუა პერიოდების მიხედვით განსაზღვრულ**, როგორც ყოველი კონკრეტული წლის, ასევე საშუალოვადიანი პერიოდის მიხედვით გასაშუალებულ **ინფლაციის მიზნობრივ მაჩვენებლებთან თანხვედრის უზრუნველყოფა (იხ ცხრილი 3), შექმნილი სიტუაციის სიმძიმე კომენტარს არ საჭიროებს და განსაკუთრებულ აქტუალობას ძენს** აღნიშნულის გამომწვევი მიზეზების სიდრმისეულ შესწავლას.

საქმე ისაა, რომ ცხრილებში დაფიქსირებულ მონაცემების თამახმად, 1996-დან 2021 წლამდე განვლილ 25-წლიან პერიოდში მხოლოდ ერთხელ -2004 წელს იქნა უზრუნველყოფილი ქვეყანაში არსებული ინფლაციის ფაქტობრივი (როგორც ყოველი კონკრეტული წლის, ასევე სამწლიანი პერიოდის მიხედვით გასაშუალოებული) მაჩვენებლის საქართველოს პარლამენტის მიერ განსაზღვრულ (როგორც ყოველი კონკრეტული წლის, ასევე სამწლიანი პერიოდის მიხედვით გასაშუალებულ) პარამეტრებთან შესაბამისობა, რაც სრულიად ლოგიკურად ბადებს კითხვას ამ დარვევებზე უფლებამისილი სახელმწიფო სტრუქტურ(ებ)ის რეაგირების ხასიათის და აქედან გამომდინარე, აღნიშნული სფეროს მარეგულირებელი საკანონმდებლო ბაზის მდგომარეობის შესახებ.

ზემოაღნიშნულ კითხვაზე სრულფასოვანი პასუხისათვის, ჩვენი აზრით, უაღრესად საყურადღებოა ეროვნული ბანკის საქმიანობაზე კონტროლის მარეგულირებელი საკანონმდებლო ბაზის ანალიზი. კერძოდ კი, ის გარემოება, რომ ჯერ კიდევ 1991 წლის 2 აგვისტოს, «საქართველოს რესპუბლიკის ეროვნული ბანკის შესახებ» საქართველოს რესპუბლიკის კანონის მე-6 მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად, საქართველოს ეროვნულ ბანკს, ყოველი წლის არა უგვიანეს 1 აპრილისა, გაწეული საქმიანობის ანგარიშის საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოსათვის დასამტკიცებლად წარდგენა ევალებოდა.

ინფლაციის ფაქტობრივი და მიზნობრივი პარამეტრების თანხვედრის დინამიკა 2010-2020 წლებში

ცხრილი 2

| წლები                                                                                   | 2010-12          | 2011-13          | 2012-14          | 2013-15                    | 2014-16                    | 2015-17                    | 2016-18                    | 2017-19                    | 2018-20                    | 2019-21                    | 2020-22                    | 2021-23                    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|------------------|------------------|------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| წლიური ინფლაციის ფაქტობრივი მაჩვენებელი                                                 | 2010<br>7,1      | 2011<br>8,5      | 2012<br>-0,9     | 2013<br>-0,5               | 2014<br>3,1                | 2015<br>4,0                | 2016<br>2,1                | 2017<br>6,0                | 2018<br>2,6                | 2019<br>4,9                | 2020<br>5,2                | 2021<br>-                  |
| წლიური ინფლაციის მიზნობრივი მაჩვენებელი                                                 | 6                | 6                | 6                | 2013-6<br>2014-6<br>2015-5 | 2014-6<br>2015-5<br>2016-5 | 2015-5<br>2016-5<br>2017-4 | 2016-5<br>2017-4<br>2018-3 | 2017-4<br>2018-3<br>2019-3 | 2018-3<br>2019-3<br>2020-3 | 2019-3<br>2020-3<br>2021-3 | 2020-3<br>2021-3<br>2022-3 | 2021-3<br>2022-3<br>2023-3 |
| წლიური ფაქტობრივი ინფლაციის მაჩვენებლის მიზნობრივი ინფლაციის მიზნობრივი მაჩვენებლისაგან | +1,1             | +2,5             | -6,9             | -6,5                       | -2,9                       | -1,0                       | -2,9                       | +2,0                       | -0,4                       | +1,9                       | +2,2                       | -                          |
| განსაზღვრული და გასაშუალოებული წლიური ინფლაციის მიზნობრივი მაჩვენებელი                  | 6+6+6=18 / 3 = 6 | 6+6+6=18 / 3 = 6 | 6+6+6=18 / 3 = 6 | 6+6+6=17 / 3 = 5,7         | 6+5+5=16 / 3 = 5,3         | 5+5+4=14 / 3 = 4,7         | 5+4+3=12 / 3 = 4           | 4+3+3=10 / 3 = 3,3         | 3+3+3=9 / 3 = 3            | 3+3+3=9 / 3 = 3            | 3+3+3=9 / 3 = 3            | 3+3+3=9 / 3 = 3            |
| ფაქტობრივი მაჩვენებლის მაჩვენებლის მიზნობრივი მაჩვენებლისაგან                           | +1,1             | +2,5             | -6,9             | -6,2                       | -2,2                       | -0,7                       | -1,9                       | +2,7                       | -0,4                       | +1,9                       | +2,2                       | -                          |

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

სამშლიანი პერიოდის გასაშუალებელი წლიური ინფლაციის ფაქტობრივი და მიზნობრივი მანიკვებულებები  
თანხვედრის დინამიკა 2010-2020 წლებში

ცხრილი 3

| წლები                                                                                                                                          | 2010                 | 2011                 | 2010-12<br>2012                                       | 2011-13<br>2013                                         | 2012-14<br>2014                                            | 2013-15<br>2015                                       | 2014-16<br>2016                                     | 2015-17<br>2017                                      | 2016-18<br>2018                                     | 2017-19<br>2019                                     | 2018-20<br>2020                                     | 2019-21<br>2021     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|----------------------|-------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|---------------------|
| ინფლაციის<br>ფაქტობრივი<br>მანიკვებულები                                                                                                       |                      |                      | 2010-7,1<br>2011-8,5<br>2012(-0,9)<br>2012 საშ<br>4,9 | 2011-8,5<br>2012(-0,9)<br>2013(-0,5)<br>2013 საშ<br>2,4 | 2012-14(-0,9)<br>2013(-0,5)<br>2014-3,1<br>2014 საშ<br>0,6 | 2015(-0,5)<br>2016-3,1<br>2017-4,0<br>2017 საშ<br>2,2 | 2016-3,1<br>2017-4,0<br>2018-2,1<br>2018 საშ<br>3,1 | 2017-4,0<br>2018-2,1<br>2019-6,0<br>2019 საშ<br>4,03 | 2016-2,1<br>2017-6,0<br>2018-2,6<br>2018 საშ<br>3,6 | 2017-6,0<br>2018-2,6<br>2019-4,9<br>2019 საშ<br>4,5 | 2018-2,6<br>2019-4,9<br>2020-5,2<br>2020 საშ<br>4,2 |                     |
| წლიური<br>ინფლაციის<br>მიზნობრივი<br>მანიკვებულები                                                                                             | 6                    | 6                    | 6                                                     | 2013<br>6                                               | 2014<br>6                                                  | 2015<br>5                                             | 2016<br>5                                           | 2017<br>4                                            | 2018<br>3                                           | 2019<br>3                                           | 2020<br>3                                           | 2021<br>3           |
| წლიური ინფლაციის<br>ფაქტობრივი<br>მანიკვებულების<br>გადასხვა<br>მიზნობრივი<br>მანიკვებულებიდან                                                 | -                    | -                    | -1,1                                                  | -3,6                                                    | -5,4                                                       | -2,8                                                  | -1,9                                                | +0,03                                                | +0,6                                                | +1,5                                                | +1,2                                                | -                   |
| განსაზღვრული და<br>გასაშუალოებული<br>წლიური ინფლაციის<br>მიზნობრივი<br>მანიკვებულები                                                           | 6+6=6<br>18 / 3<br>= | 6+6=6<br>18 / 3<br>= | 6+6=6<br>18 / 3<br>=                                  | 6+6=6<br>17 / 3<br>=                                    | 6+5=5<br>16 / 3<br>=                                       | 5+5=4<br>14 / 3<br>=                                  | 5+4=3<br>12 / 3<br>=                                | 4+3=3<br>10 / 3<br>=                                 | 3+3=3<br>9 / 3<br>=                                 | 3+3=3<br>9 / 3<br>=                                 | 3+3=3<br>9 / 3<br>=                                 | 3+3=3<br>9 / 3<br>= |
| გასაშუალებელი<br>წლიური ინფლაციის<br>ფაქტობრივი მაჩ-<br>ვენების გადასხვა<br>საშუალოდგარიანი<br>ინფლაციის მიზ-<br>ნობრივი მანიკვ-<br>ებულებიდან | 6                    | 6                    | 6                                                     | 5,7                                                     | 5,3                                                        | 4,7                                                   | 4                                                   | 3,3                                                  | 3                                                   | 3                                                   | 3                                                   | 3                   |
| გასაშუალებელი<br>წლიური ინფლაციის<br>ფაქტობრივი მაჩ-<br>ვენების გადასხვა<br>საშუალოდგარიანი<br>ინფლაციის მიზ-<br>ნობრივი მანიკვ-<br>ებულებიდან | -                    | -                    | -1,1                                                  | -3,3                                                    | -4,7                                                       | -2,5                                                  | -0,9                                                | +1,0                                                 | +0,6                                                | +1,5                                                | +1,2                                                | -                   |

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

ეროვნული ბანკის საქმიანობაზე კონტროლის თვალსაზრისით, წინ გადადგმულ ნაბიჯს წარმოადგენდა 1995 წლის 23 ივნისის “საქართველოს რესპუბლიკის ეროვნული ბანკის კანონის”, 28-ე მუხლის იმ დებულებების ამოქმედება, რომლებიც ქვეყნის ეროვნული ბანკის მიერ განხორციელებული ფულად-საკრედიტო პოლიტიკის ფასების სტაბილურობის (ანუ ინფლაციის მართვის) ამოცანებთან შეუსაბამოდ მიჩნევის შემთხვევაში, საქართველოს პარლამენტს, ფულად-საკრედიტო პოლიტიკაში ცვლილებების შეტანის ინიცირების უფლება ანიჭებდა, ხოლო **ეროვნული ბანკის მიერ ამ გადაწყვეტილებასთან არ დათანხმების შემთხვევაში, კანონი ბანკის გამგეობის ვადამდე გადარჩევის საკითხის ავტომატურ ამოქმედებას ითვალისწინებდა.**

ინფლაციურ პროცესებზე პასუხისმგებლობის დატვირთვის მატარებელი ზემოაღნიშნული საკანონმდებლო ნორმები კიდევ უფრო დაიხვეწა, 1995 წლის 23 ივნისის “საქართველოს რესპუბლიკის ეროვნული ბანკის კანონში”, 1996 წლის 28 მაისს შეტანილმა შესწორებებმა. კერძოდ, კანონის 69-ე მუხლის მე-3 პუნქტის დებულებამ საქართველოს ეროვნულ ბანკს, ყოველი საფინანსო წლის დამთავრებიდან არა უგვიანეს სამი თვისა, განხორციელებული ფულად-საკრედიტო და სავალუტო პოლიტიკის ანგარიშის საქართველოს პარლამენტისათვის დასამტკიცებლად წარდგენის ვალდებულება დაუწესა.

ზემოაღნიშნული საკანონმდებლო ნორმების მეშვეობით ინფლაციაზე საპარლამენტო კონტროლის გააქტიურებამ, მართალია, მნიშვნელოვანი იმპულსი მისცა ინფლაციის მართვა-რეგულირების პროცესის ეფექტიანობას, მაგრამ ბოლომდე ვერ უზრუნვეყო მასზე ჯეროვანი კონტროლი, რადგან ამავე 69-ე მუხლის მე-4 პუნქტი, ეროვნული ბანკის ანგარიშის დაუმტკიცებლობის შემთხვევაში, საქართველოს პარლამენტისათვის, მხოლოდ ბანკის საქმიანობის გაუმჯობესების, (გამოვლენილი ნაკლოვანებების აღმოფხვრის) რეკომენდაციების შემუშავების უფლებამოსილებას ითვალისწინებდა და არ განსაზღვრავდა აღნიშნული რეკომენდაციების შეუსრულებლობის შემთხვევებში დამნაშავეთა პასუხისმგებლობის საკითხს.

**ინფლაციური პროცესების მართვა-რეგულირების თვალსაზრისით, უაღრესად მნიშვნელოვან დოკუმენტად უნდა მივიჩნიოთ „ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს, ორგანულ კანონის 2008 წლის 14 მარტის შესწორებების 62<sup>1</sup>-ე და 63-ე მუხლების ის დებულებები, რაც «ფულად-საკრედიტო და სავალუტო პოლიტიკის ძირითადი მიმართულებები»-ს დოკუმენტის კონკრეტული კრიტერიუმების მიხედვით შეუსრულებლობის შემთხვევაში, ეროვნული ბანკის ანგარიშვალდებულებისა და ბანკის პრე-**

ზიდენტის თანამდებობრივი პასუხისმგებლობის საკითხებს არეგულირებდა.

**ინფლაციის მართვის თვალსაზრისით ქვეყანაში შექმნილი მდგომარეობა მნიშვნელოვნად შეცვალა** “საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ” 2009 წლის 24 სექტემბრის რიგით მესამე კანონის ამოქმედებამ. საქმე ისაა, რომ აღნიშნული დოკუმენტის როგორც პირველად, ისევე სადღეისოდ მოქმედ რედაქციებში, პრაქტიკულად აღარ ფიქსირდება, ინფლაციის წლიური ფაქტობრივი მაჩვენებლის, საქართველოს პარლამენტის მიერ განსაზღვრულ მაჩვენებელთან შეუსაბამობის (გადამეტების ან ვერ მიღწევის) შემთხვევებში, ეროვნული ბანკის (მისი პრეზიდენტის) ანგარიშვალდებულების, თუნდაც წინამორბედ საკანონმდებლო აქტებში არსებული დებულებები.

ქვეყანაში ინფლაციური პროცესების მარეგულირებელ, პრაქტიკულად ერთადერთ მოქმედ საკანონმდებლო ნორმად გვევლინება **„ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანული** კანონის 61-ე მუხლის მე-6 პუნქტის ის დებულება, რომლის თანახმად, „ყოველწლიურად, საფინანსო წლის დამთავრებიდან არაუგვიანეს 4 თვისა, ეროვნული ბანკი საქართველოს პარლამენტს წარუდგენს ანგარიშს ფულად-საკრედიტო, სავალუტო და საზღვარგარეთო პოლიტიკის განხორციელების შესახებ. ეროვნული ბანკი წლიურ ანგარიშში ასახავს საპენსიო სააგენტოს საინვესტიციო საქმიანობის „დაგროვებითი პენსიის შესახებ“ საქართველოს კანონთან და ეროვნული ბანკის მოთხოვნებთან შესაბამისობას. **საქართველოს პარლამენტი ამტკიცებს წარდგენილ ანგარიშს.**”

**ინფლაციური პროცესების მართვა-რეგულირების** დატვირთვის მატარებელი, ქვეყანაში მოქმედი ერთადერთი ზემოაღნიშნული საკანონმდებლო ნორმის აშკარად არასაკმარისი ხასიათის პარალელურად, მის არსებით ნაკლოვანებად, ასევე, უნდა მივიჩნიოთ ის ფაქტი, რომ არსებული ფორმულირება ქვეყნის პარლამენტს, ეროვნული ბანკის წლიური ანგარიშის დამტკიცებას, პრაქტიკულად ყოველგვარი განხილვის გარეშე, ავალდებულებს, რაც უმართებულოდ მიგვაჩნია, თუნდაც იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ 1991 წლიდან 2009 წლის 24 სექტემბრამდე, ანუ სადღეისოდ მოქმედი საკანონმდებლო აქტის მიღებამდე, ეროვნული ბანკის საქმიანობის მარეგულირებელი ყველა კანონი, ინფლაციის ფაქტობრივი მაჩვენებლის პარლამენტის დადგენილებით განსაზღვრულ პარამეტრთან შეუსაბამობის შემთხვევაში, ბანკის პრეზიდენტის პასუხისმგებლობის საკითხის განხილვას ითვალისწინებდა.

ინფლაციური პროცესების მართვის და აღნიშნულ პროცესზე კონტროლის თვალსაზრისით, ქვეყნის საკანონმდებლო აქტებში არსებული ნაკლოვანებების ლოგიკურ შედეგად უნდა მივიჩნიოთ, ფულად-საკრედი-

ტო და სავალუტო პოლიტიკის განხორციელების შესახებ **საქართველოს ეროვნული ბანკის ყოველწლიური ანგარიშ(ებ)ის დამტკიცების თაობაზე**, საქართველოს პარლამენტის, ასევე ყოველწლიურ დადგენილებებში (ინფლაციის ფაქტობრივი მაჩვენებლების ქვეყნის პარლამენტის დადგენილებით განსაზღვრილ სიდიდეებთან წლების განმავლობაში არ დამთხვევის მიუხედავად), ერთი და იმავე ფრაზით: „დამტკიცდეს საქართველოს ეროვნული ბანკის შესაბამისი წლის ფულად-საკრედიტო, სავალუტო და საზედამხებდველო პოლიტიკის განხორციელების შესახებ ანგარიში“ შეფასება.

### **მოკლევადიან პერსპექტივაში ქვეყნის მნიშვნელოვანი მაკროეკონომიკური პარამეტრების საპროგნოზო დინამიკა და ინფლაციური მოლოდინი**

ყოველივე ზემოაღნიშნულის პარალელურად, თუ მხედველობაში მივიღებთ ქვეყანაში ინფლაციის მაკროვოცირებული უმნიშვნელოვანესი მაკროეკონომიკური მაჩვენებლების როგორც არსებული, ასევე საპროგნოზო პარამეტრების დინამიკის ამსახველ ცხრილი 4-ით წარმოდგენილ მონაცემებს, ინფლაციური რისკების საშიშროება მტკიცებას არ საჭიროებს.

საქმე ისაა, რომ 2016-19 წლებში მშპ-ის ფაქტობრივი ოდენობის 5,4 მლრდ ლარით, ანუ 15,5%-ით ზრდის პირობებში, საქართველოს ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო-საბიუჯეტო დეფიციტის დიდად მაღალი ტემპით-842 მლრდ ლარით, ანუ 164,8%-ით ზრდის (იხ, ცხრილი 4), შედეგად, ბიუჯეტის დეფიციტის ხარჯზე მიმოქცევის არხებში მოხვედრილი, ინფლაციური დატვირთვის მატარებელი, რეალურად დაუსაქონლებელი ფულის მასის ზრდით განპირობებულ არასასურველ ინფლაციურ მოლოდინს, კიდევ უფრო ამძიმებს ამავე ცხრილით წარმოდგენილი მნიშვნელოვანი მაკროეკონომიკური პარამეტრების საპროგნოზო მაჩვენებლების სავარაუდო დინამიკა. კერძოდ, 2024 წლისათვის მშპ-ის საპროგნოზო სიდიდის, 2019 წლის ფაქტობრივ მაჩვენებელთან შედარებით, მხოლოდ 6,6 მლრდ ლარით, ანუ 16,8%-ით სავარაუდო ზრდის პირობებში, ამავე პერიოდის საბიუჯეტო დეფიციტის დიდად მაღალი ტემპით -293 მლრდ ლარით, 21,7%-ით ზრდის მეტად არასასურველი პროგნოზის არსებობა.

სახელმწიფო ბიუჯეტის დეფიციტის ზრდის ხარჯზე, ინფლაციური დატვირთვის მატარებელი მნიშვნელოვნად გაზრდილი ფულის მასის სავარაუდო ზრდით განპირობებულ ინფლაციურ მოლოდინს, მნიშვნელოვნად

ამძიმებს, უცხოური ვალუტის (ძირითადად აშშ დოლარი, ევრო) გაცვლითი კურსის გაუარესების მაპროგნოზირებელი და აქედან გამომდინარე, ჩვენს რეალობაში სამომხმარებლო საქონელის დიდ ნაწილზე ფასების გარდაუვალი ზრდის გამომწვევი მონაცემები, (იხ. ცხრილი 4)

კერძოდ, 2019-2024 წლებში ქვეყნის ეროვნული ბანკის საერთაშორისო რეზერვების ოდენობის განმსაზღვრელი იმ მაკროეკონომიკური პარამეტრების საპროგნოზო დინამიკა, რომელსაც განაპირობებს 2024 წლისათვის უცხოური ინვესტიციების (ქვეყანაში ვალუტის შემოდილების ერთ-ერთი ძირითადი წყარო) საპროგნოზო პარამეტრის, 2019 წლის ფაქტობრივ მაჩვენებლებთან შედარებით მხოლოდ 38,4%-ით ზრდის პირობებში, ამავე პერიოდის ექსპორტ-იმპორტის უარყოფითი სალდოს (ქვეყნიდან ვალუტის გადინების წყარო) საპროგნოზო მაჩვენებლის ბევრად მაღალი - 65,9%-ით ზრდის არასასურველი პროგნოზის არსებობა.

ყოველივე ზემოაღნიშნულის პარალელურად, ფულის რაოდენობრივი თეორიის საყოველთაოდ აღიარებულ პრინციპის თანახმად, „... ფულის რაოდენობა განსაზღვრავს ფასების დონეს, ხოლო ფულის რაოდენობის ზრდის ტემპი-ინფლაციის დონეს“, აბსოლუტურად ცხადია ინფლაციური პროცესების გააქტიურების თვალსაზრისით არსებული მონაცემების სიმძიმე (იხ. ცხრილი 5).

კერძოდ, 2024 წლისათვის, 2016 წლის ფაქტობრივ მაჩვენებელთან შედარებით, ქვეყნის მშპ-ის საპროგნოზო პარამეტრის მხოლოდ 12 მლრდ ლარით, ანუ 34,4%-ით ზრდის პირობებში, ამავე პერიოდის ფართო ფულის-M2-ის საპროგნოზო მოცულობის დიდად წინმსწრები ტემპით -16,1 მლრდ ლარით, 247,7%-ით ზრდის საპროგნოზო პარამეტრისა და აღნიშნულის შედეგად, ფართო ფული-M2-ის საპროგნოზო მოცულობის მშპ-ის მოცულობასთან თანაფარდობის მეტად შთამბეჭდავი -83,1%-ით ზრდის მოლოდინის არსებობა.

ინფლაციური რისკების ზემოაღნიშნულ მოლოდინს კიდევ უფრო ამძიმებს ფულის რაოდენობრივი თეორიის ირვინ ფიშერის განტოლების საფუძველზე გაანგარიშებული და ცხრილი 5-ით წარმოდგენილი მონაცემები, რომლის თანახმად, 2024 წლისათვის ქვეყანაში ფასების დონის საპროგნოზო მაჩვენებლის ზრდა, 2016 წლის მის ფაქტობრივ სიდიდესთან შედარებით, 194,2%-ით არის ნავარაუდები.

ყოველივე ზემოაღნიშნული, საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის იმ მოსაზრების არსებობის მიუხედავად, რომლის თანახმადაც ფულის რაოდენობრივი თეორია: „მართებულია მხოლოდ გრძელვადიან და/ან ძალიან მაღალი ინფლაციის პერიოდში“, (კ. გვენეტაძე: ფულის მასაზე გამადიდებელი შუშით დაკვირვება,...), უახლოესი მომავლისათვის ქვეყანაში ინფლაციური პროცესების გააქტიურება სრულიად რეალურ სა-

ინფლაციის/დეფლაციის მაპროვოცირებელი მნიშვნელოვანი მაკროეკონომიკური პარამეტრების დინამიკა

ცხრილი 4

|                                                       | 2010   | 2011   | 2012   | 2013   | 2014   | 2015   | 2016    | 2017    | 2018    | 2019    | 2020    | 2021    | 2022    | 2023    | 2024    |
|-------------------------------------------------------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|
| <b>მშპ-ის (მლნ ლარი)</b>                              | 11,7   | 12,5   | 13,4   | 13,8   | 14,4   | 14,9   | 34,9[1] | 36,6[1] | 38,4[1] | 40,3[1] | 38,3[1] | 39,9[1] | 42,2[1] | 44,6[1] | 46,9[1] |
| ზრდა/კლება 2016 = 100%                                | -      | -      | -      | -      | -      | -      | 100,0   | 104,9   | 110,0   | 115,5   | 109,7   | 114,3   | 120,9   | 127,8   | 134,4   |
| ზრდა/კლება 2019 = 100% [2]                            | -      | -      | -      | -      | -      | -      | -       | -       | -       | 100,0   | 95,0    | 99,0    | 104,7   | 110,7   | 116,8   |
| <b>ნაფთო ბიუჯეტის მოდიანი საღებო (ლფ. მლნ ლარი)</b>   | -0,938 | -0,211 | -0,155 | -0,301 | -0,580 | -0,373 | -0,511  | -0,358  | -0,325  | -1,353  | -4,200  | -3,991  | -2,399  | -1,813  | -1,646  |
|                                                       | 100,0  | 22,5   | 16,5   | 32,1   | 61,8   | 39,8   | 54,5    | 38,2    | 34,6    | 144,2   | 447,8   | 425,5   | 255,8   | 193,3   | 175,5   |
|                                                       | -      | -      | -      | -      | -      | -      | 100,0   | 70,1    | 63,6    | 264,8   | 821,9   | 781,0   | 469,5   | 354,8   | 322,1   |
|                                                       | -      | -      | -      | -      | -      | -      | -       | -       | -       | 100,0   | 310,4   | 295,0   | 177,3   | 134,0   | 121,7   |
| <b>პროცენტუაგ მშპ-თან</b>                             | -4,5   | -0,9   | -0,6   | -1,1   | -2,0   | -1,2   | -1,4    | -0,9    | -0,7    | -2,7    | -8,5    | -7,5    | -4,1    | -2,9    | -2,4    |
| <b>ნაფთო ბიუჯეტის საგაზეო ვადებ. ღაფ.(მლნ ლარი)</b>   | 0,123  | 0,827  | 0,95   | 0,454  | 0,503  | 0,370  | 0,333   | 0,454   | 0,716   | 0,917   | 0,906   | 2,764   | 1,067   | 1,116   | 1,174   |
|                                                       | 100,0  | 672,4  | 772,4  | 369,1  | 408,9  | 300,8  | 270,7   | 369,1   | 582,1   | 745,5   | 736,6   | 2247,2  | 867,5   | 907,3   | 954,5   |
|                                                       | -      | -      | -      | -      | -      | -      | 100,0   | 136,3   | 215,0   | 275,4   | 272,1   | 830,0   | 320,4   | 335,1   | 352,6   |
|                                                       | -      | -      | -      | -      | -      | -      | -       | -       | -       | 100,0   | 98,8    | 301,4   | 116,4   | 121,7   | 128,0   |
| <b>პროცენტუაგ მშპ-თან</b>                             | 0,6    | 3,4    | 0,4    | 1,7    | 1,7    | 1,2    | 0,9     | 1,1     | 1,6     | 1,9     | 1,8     | 5,2     | 1,8     | 1,8     | 1,7     |
| <b>გესპოხი (მლნ ლარი)</b>                             | 7,3    | 8,8    | 10,0   | 12,0   | 12,5   | 14,0   | 14,6    | 19,0    | 22,5    | 26,9    | 17,9    | 20,7    | 24,5    | 28,9    | 33,7    |
| <b>იმპოხი (-, --, --)</b>                             | 10,9   | 13,3   | 15,1   | 15,5   | 17,8   | 19,8   | 20,1    | 23,5    | 27,3    | 31,3    | 24,2    | 26,8    | 30,3    | 35,6    | 41,0    |
| <b>გესპოხი-იმპოხის სადო (მლნ ლარი)</b>                | -3,6   | -4,5   | -5,1   | -3,5   | -5,3   | -5,8   | -5,5    | -4,5    | -4,8    | -4,4    | -6,3    | -6,1    | -5,8    | -6,7    | -7,3    |
|                                                       | 100,0  | 125,0  | 141,7  | 97,2   | 155,6  | 147,2  | 152,8   | 125,0   | 133,3   | 122,2   | 175,0   | 169,4   | 161,1   | 186,1   | 202,8   |
|                                                       | -      | -      | -      | -      | -      | -      | 100,0   | 81,8    | 87,3    | 80,0    | 114,5   | 110,9   | 105,5   | 121,8   | 132,7   |
|                                                       | -      | -      | -      | -      | -      | -      | -       | -       | -       | 100,0   | 143,2   | 138,6   | 131,8   | 152,3   | 165,9   |
| <b>ინვესტიციები (მლნ ლარი)</b>                        | 6,0    | 8,2    | 9,5    | 8,0    | 10,1   | 12,0   | 11,7    | 11,1    | 12,5    | 12,5    | 13,1    | 12,7    | 14,3    | 15,5    | 17,3    |
|                                                       | 100,0  | 136,7  | 158,3  | 133,3  | 168,3  | 200,0  | 195,0   | 185,0   | 208,3   | 208,3   | 218,3   | 211,7   | 238,3   | 258,3   | 288,3   |
|                                                       | -      | -      | -      | -      | -      | -      | 100,0   | 94,9    | 106,8   | 106,8   | 112,0   | 108,5   | 122,2   | 132,5   | 147,9   |
|                                                       | -      | -      | -      | -      | -      | -      | -       | -       | -       | 100,0   | 104,8   | 101,6   | 109,2   | 114,4   | 138,4   |
| <b>საგაზეო ვადის მომსახურება პროცენტუაგ გესპოხთან</b> | 3,5    | 11,4   | 2,3    | 4,9    | 5,1    | 3,9    | 3,6     | 3,6     | 4,4     | 4,6     | 7,2     | 15,2    | 5,8     | 5,0     | -       |
|                                                       | 100,0  | 325,7  | 65,7   | 140,0  | 145,7  | 111,4  | 102,9   | 102,9   | 125,7   | 131,4   | 205,7   | 434,3   | 165,7   | 142,9   | -       |
|                                                       | -      | -      | -      | -      | -      | -      | 100,0   | 100,0   | 122,2   | 122,2   | 200,0   | 422,2   | 161,1   | 138,8   | -       |
|                                                       | -      | -      | -      | -      | -      | -      | -       | -       | -       | 100,0   | 156,5   | 330,4   | 126,1   | 108,7   | -       |

წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური; საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო; საქართველოს ეროვნული ბანკი.

## საქართველოში ფასების ფაქტორული და საპროგნოზო სიდიდის დინამიკა

ცხრილი 5

|                                                     | 2010       | 2011  | 2012  | 2013  | 2014  | 2015  | 2016   | 2017   | 2018   | 2019   | 2020 [3] | 2021     | 2022   | 2023   | 2024   |
|-----------------------------------------------------|------------|-------|-------|-------|-------|-------|--------|--------|--------|--------|----------|----------|--------|--------|--------|
|                                                     | ფაქტობრივი |       |       |       |       |       |        |        |        |        | მოსაღ    | პროგნოზი |        |        |        |
| <b>მშპ (Q) (მცხდ რაი) [4]</b>                       | 11,7       | 12,5  | 13,4  | 13,8  | 14,4  | 14,9  | 34,9   | 36,6   | 38,4   | 40,3   | 38,3 [4] | 39,9     | 42,2*  | 44,6*  | 46,9*  |
|                                                     | -          | -     | -     | -     | -     | -     | 100,0  | 104,9  | 110,0  | 115,5  | 109,7    | 114,3    | 120,9  | 127,8  | 134,4  |
|                                                     | -          | -     | -     | -     | -     | -     | -      | -      | -      | -      | 100,0    | 99,0     | 104,7  | 110,7  | 116,8  |
| <b>ფაქტორული ფასი M2 (მცხდ რაი)</b>                 | 3,0        | 3,8   | 4,1   | 5,4   | 5,9   | 5,8   | 6,5    | 8,4    | 9,8    | 11,6   | 12,3     | 14,1*    | 16,6*  | 19,4*  | 22,6*  |
|                                                     | 100,0      | 126,7 | 136,7 | 180,0 | 196,7 | 193,3 | 216,7  | 280,0  | 326,7  | 386,7  | 410,0    | 470,0    | 553,3  | 646,7  | 753,3  |
| <b>ფაქტორული ფასი M2 %-ად: ნომინალური მშპ-თან</b>   | -          | -     | -     | -     | -     | -     | 100,0  | 129,2  | 150,8  | 178,5  | 189,2    | 216,9    | 255,4  | 298,5  | 347,7  |
|                                                     | -          | -     | -     | -     | -     | -     | -      | -      | -      | -      | 100,0    | 114,6    | 135,0  | 157,7  | 183,7  |
|                                                     | -          | -     | -     | -     | -     | -     | 18,2   | 20,7   | 21,9   | 23,5   | 24,8     | 26,4     | 28,5   | 30,7   | 33,0   |
|                                                     | -          | -     | -     | -     | -     | -     | 100,0  | 113,7  | 120,0  | 129,1  | 136,3    | 145,1    | 156,6  | 168,7  | 181,3  |
|                                                     | -          | -     | -     | -     | -     | -     | -      | -      | -      | -      | 100,0    | 106,5    | 114,9  | 123,8  | 133,1  |
| <b>ფაქტორული ფასი M2 -ის მიმოქცევის სიჩქარე (V)</b> | 7,0        | 6,4   | 6,43  | 4,95  | 4,93  | 5,51  | 5,51   | 4,84   | 4,56   | 4,25   | 4,02     | 3,79     | 3,51   | 3,25   | 3,03   |
|                                                     | 100,0      | 91,4  | 91,9  | 70,7  | 70,4  | 78,7  | 78,7   | 69,1   | 65,1   | 60,7   | 57,4     | 54,1     | 50,1   | 46,4   | 43,3   |
|                                                     | -          | -     | -     | -     | -     | -     | 100,0  | 87,8   | 82,8   | 77,1   | 73,0     | 68,8     | 63,7   | 59,0   | 55,0   |
|                                                     | -          | -     | -     | -     | -     | -     | -      | -      | -      | -      | 100,0    | 94,3     | 87,3   | 75,1   | 75,4   |
|                                                     | -          | -     | -     | -     | -     | -     | 6,5 x  | 8,4 x  | 9,8 x  | 11,6 x | 12,3 x   | 14,1 x   | 16,6 x | 19,4 x | 22,6 x |
| <b>P = M2 x V / Q [5]</b>                           | -          | -     | -     | -     | -     | -     | 5,51 / | 4,84 / | 4,56 / | 4,25 / | 4,02 /   | 3,79 /   | 3,51 / | 3,25 / | 3,03 / |
| <b>ფასების ციფრი (P)</b>                            | -          | -     | -     | -     | -     | -     | 34,9 = | 36,6 = | 38,4 = | 40,3 = | 38,3 =   | 39,9 =   | 42,2 = | 44,6 = | 46,9 = |
| <b>ზრდა/კლება 2016 = 100%</b>                       | -          | -     | -     | -     | -     | -     | 1,03   | 1,11   | 1,16   | 1,22   | 1,29     | 1,34     | 1,38   | 1,41   | 1,43   |
|                                                     | -          | -     | -     | -     | -     | -     | 100,0  | 107,8  | 112,6  | 118,4  | 125,0    | 130,1    | 134,0  | 136,9  | 139,2  |

წყარო: საქსტატი; საქსტატი ფინანსთა სამინისტრო; საქსტატი ეროვნული ბანკი

შიშროებად, ხოლო მისი პრევენციისათვის სახელისუფლებო სტრუქტურების საქმიანობის გააქტიურება, უაღრესად აქტუალურ საკითხად უნდა იქნეს მიჩნეული.

## დასკვნა

ინფრაციული პირობების მართვა-ჩვეულებების თვალსაზრისით საქართველოში შექმნილი სიტუაციიდან გამომდინარე, უაღრესად საყუხადებოა ფუძად-საკუდიტო პოდიტიკის მარეგულირებელი საკანონმდებლო ბაზის იმ ოხი უმნიშვნელოვანესი პიხინციპის აღდგენა-გამოყენებით სხუდყოფა, ხასაც ითვადისწინებდა “ეროვნული ბანკის შესახებ” საქართველოს ორგანული კანონის, 2008 წლის 14 მარტის მეტად ხანმოკლე პერიოდის (2009 წლის 24 სექტემბრამდე) მანძილზე მოქმედი შესწორება, რომლის თანახმად, ინფლაციის მარეგულირებელი არა მიზნობრივ, არამედ «მაქსიმალურ»-ზღვრულ პარამეტრად მიიჩნეოდა, ხოლო მასზე (ინფლაციის მარეგულირებელზე) პასუხისმგებლობა ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის თანამდებობრივი უფლებამოსილების საკითხს წარმოადგენდა.

აღნიშნულის პარალელურად, ინფლაციის ეკონომიკური არსის ნორმატიულ აქტებში ადეკვატური ასახვის, ეროვნული ბანკის საქმიანობის ცალსახა და **ობიექტური კრიტერიუმით შეფასებისა და რიგი სხვა ფაქტორების** გათვალისწინებით, მიზანშეწონილად მიგვაჩნია, ეროვნული ბანკის საქმიანობის მარეგულირებელ ნორმატიულ აქტებში გამოყენებული **ტერმინი**-«ინფლაციის მიზნობრივი მარეგულირებელი», ჩანაცვლებული იქნეს ტერმინით-„ინფლაციის ზღვრული მარეგულირებელი“;

-ინფლაციური პროცესების ეფექტიანი მართვისათვის აუცილებელი ოპერეტიულობის (არა სამწლიანი პერიოდის მიხედვით გაჭიანურებული) და ბანკის საქმიანობაზე ქმედითი საპარლამენტო კონტროლის უზრუნველფისათვის, ინფლაციის შეფასების სადღეისოდ დამკვიდრებული, საკმაოდ ბუნდოვანი კრიტერიუმი-„საშუალოვადიან პერიოდში ინფლაციის მიზნობრივი მარეგულირებელი“, შეცვლილ იქნეს, **ფაქტობრივი ინფლაციის წლიური მარეგულირების, ამავე წლისათვის საქართველოს პარლამენტის დადგენილებით განსაზღვრულ ინფლაციის მარეგულირებელზე გადამეტების კრიტერიუმით**;

-საქართველოს პარლამენტის დადგენილებებით მიღებულ-„**ფულად-საკრედიტო და სავალუტო პოლიტიკის ძირითადი მიმართულებების დოკუმენტი**“ დაფიქსირებული ინფლაციის კონკრეტული წლის მარეგულირებელზე, წლიური ინფლაციის ფაქტობრივი მარეგულირების გადამეტების შემთხვევაში, „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონში შეტანილ ცვლილებებზე დაყრდნობით, საქართველოს

**პარლამენტის უფლებამოსილებად (ვალდებულებად) განისაზღვროს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის პასუხისმგებლობის საკითხის განხილვა.**

**ლიტერატურა:**

- Campbell R. McConnell, Stanley L. Brue, Sean M. Flynn (2015). ECONOMICS PRINCIPLES, PROBLEMS, and POLICIES - Twentieth edition Published by McGraw-Hill Education, 2 Penn Plaza, New York, NY 10121. Copyright © 2015 by McGraw-Hill pp. 600
- მენქიუ გ. (2000). „ეკონომიკის პრინციპები“, გამომცემლობა «დიოგენე» გვ. 809., გვ. 814.
- „ფინანსური სტაბილურობის ანგარიში 2020“ საქართველოს ეროვნული ბანკი საქართველო, თბილისი, გვ. 18. [https://www.nbg.gov.ge/uploads/publications/finstability/2020/finstability\\_2020\\_geo.pdf](https://www.nbg.gov.ge/uploads/publications/finstability/2020/finstability_2020_geo.pdf) (ბოლო ნახვა 23.06.2021).
- ორუელი ჯ., «1984».(2017). გამომცემლობა პალიტრა L, თბილისი, 2017, გვ. 351.
- «ინფლაციის თარგეთირება» საქართველოს ეროვნული ბანკი <https://www.nbg.gov.ge/index.php?m=538> (ბოლო ნახვა 23.06.2021).
- «საქართველოს რესპუბლიკის ეროვნული ბანკის შესახებ» საქართველოს რესპუბლიკის კანონი, 1991 წლის 2 აგვისტო) (პირველი მუხლის მე-3 პუნქტი).
- «საქართველოს რესპუბლიკის ეროვნული ბანკის კანონი» საქართველოს რესპუბლიკის კანონი, 1995 წლის 23 ივნისი. (მე-2 მუხლის პირველი პუნქტი).
- “საქართველოს რესპუბლიკის ეროვნული ბანკის კანონი”-ში ცვლილებებისა და დამატებების თაობაზე” საქართველოს კანონი 1996 წლის 28 მაისი (მე-2 მუხლის მე-2 პუნქტი, 69-ე მუხლის პირველი, მე-2, მე-3 და მე-4 პუნქტები).
- „ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილებების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონი 2008 წლის 14 მარტი (11 მუხლის “ბ”; “ძ” და “წ” ქვეპუნქტები, მე-4 მუხლის მე-3 და მე-4 პუნქტები, 621-ე და 63-ე მუხლები).
- “საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ” საქართველოს ორგანული კანონი 2009 წლის 24 სექტემბერი.
- „მიზნობრივი მაჩვენებელი“ საქართველოს ეროვნული ბანკი. <https://www.nbg.gov.ge/index.php?m=555> (ბოლო ნახვა 25.06.2021).
- \* Fisher’s Quantity Theory of Money: Equation, Example, Assumptions and Criticisms Article Shared by Suman K გვ. 2. <https://www.economicdiscussion.net/money/quantity-theory-of-money/fishers-quantity-theory-of-money-equation-example-assumptions-and-criticisms/31214>.
- კ. გვენეტაძე (2018). ფულის მასაზე გამაძიდებელი შუშით დაკვირვება, დაბალი ინფლაციის პირობებში შეცდომაში შეგვიყვანს <http://gbc.ge/index.php?m=homeHYPERLINK> “<http://gbc.ge/index.php?m=home&news-id=98446&lang=geo>”&HYPERLINK “<http://gbc.ge/index.php?m=home&news->

[id=98446&lang=geo”newsid=98446](http://gbc.ge/index.php?m=home&newsid=98446&lang=geo)[HYPERLINK “http://gbc.ge/index.php?m=home&newsid=98446&lang=geo”&HYPERLINK “http://gbc.ge/index.php?m=home&newsid=98446&lang=geo”lang=geo.](http://gbc.ge/index.php?m=home&newsid=98446&lang=geo)

- საქართველოს ეროვნული ბანკის „ფულად-საკრედიტო და სავალუტო პოლიტიკის ძირითადი მიმართულებების შესახებ“ საქართველოს პარლამენტის 1996-2021 წლების დადგენილებები.
- საქართველოს ეროვნული ბანკის 1998-2020 წლების წლიური ანგარიშებიდან
- [https://www.nbg.gov.ge/uploads/publications/annualreport/2010/annual\\_2010\\_web.pdf](https://www.nbg.gov.ge/uploads/publications/annualreport/2010/annual_2010_web.pdf)

## References:

- Campbell R. McConnell, Stanley L. Brue, Sean M. Flynn (2015). ECONOMICS PRINCIPLES, PROBLEMS, and POLICIES - Twentieth edition Published by McGraw-Hill Education, 2 Penn Plaza, New York, NY 10121. Copyright © 2015 by McGraw-Hill pp. 600.
- Mankiw G. (2000). „ekonomikis printsipebi“ [“Principles of Economics”, C 2000 Publishing House “Diogene” pp. 809., pp. 814.] in Georgian
- „pinansuri stabilurobis angarishi 2020“. [Financial Stability Report 2020 National Bank of Georgia Georgia, Tbilisi, pp. 18.] in Georgian [https://www.nbg.gov.ge/uploads/publications/finstability/2020/finstability\\_2020\\_geo.pdf](https://www.nbg.gov.ge/uploads/publications/finstability/2020/finstability_2020_geo.pdf) (last viewed 23.06.2021).
- Orwell J. «1984». (2017). Publishing House “Palitra L”. Tbilisi, 2017, p. 351. in Georgian
- “Inplatsiis targetireba” [“Inflation Targeting” National Bank of Georgia. <https://www.nbg.gov.ge/index.php?m=538> (last viewed 23.06.2021)]. in Georgian
- Sakartvelos respublikis erovnuli bankis shesakheb - sakartvelos respublikis kanoni(1991). [Law of the republic of Georgia on the National Bank of the Republic of Georgia, August 2, 1991 (Article 3, paragraph 3)]. in Georgian
- Sakartvelos respublikis erovnuli bankis kanoni sakartvelos respublikis kanoni (1995). [Law of the National Bank of the Republic of Georgia Law of the Republic of Georgia, June 23, 1995. (Article 2, first paragraph)] in Georgian
- Sakartvelos respublikis erovnuli bankis kanoni-shi tsvlilebebis da damatebebis taobaze” sakartvelos kanoni (1996). [The Law of Georgia on Amendments and Addenda to the Law of the National Bank of the Republic of Georgia, May 28, 1996 (Article 2, Paragraph 2, Article 69, Paragraphs 1, 2, 3 and 4).] in Georgian
- „Erovnuli bankis shesakheb“ sakartvelos organuli kanonshi tsvlilebebis shetanis taobaze sakartvelos organuli kanoni (2008). [The Law of Georgia on Amendments to the Organic Law of Georgia on the National Bank of Georgia March 14, 2008 (Article 11 (b); subparagraphs (d) and (c), Article 4, paragraphs 3 and 4, Article 621 And Articles 63).] in Georgian
- “Sakartvelos erovnuli bankis shesakheb” sakartvelos organuli kanoni (2009).[Organic Law of Georgia on the National Bank of Georgia, September 24, 2009.] in Georgian

- „Miznobrivi machvenebeli“ [“Target” National Bank of Georgia.] <https://www.nbg.gov.ge/index.php?m=555> (last viewed 25.06.2021)] in Georgian
- \* Fisher’s Quantity Theory of Money: Equation, Example, Assumptions and Criticisms Article Shared by Suman K p. 2. <https://www.economicdiscussion.net/money/quantity-theory-of-money/fishers-quantity-theory-of-money-equation-example-assumptions-and-criticisms/31214>.
- K. Gvenetadze (2018) pulis masaze gamadidebeli shushit dakvirveba, dabali inplatsiis pirobebshi shetsdomashi shegviqvans. [Observing the Money Supply through a Magnifying Glass will Mislead us in the Conditions of low Inflation] in Georgian <http://gbc.ge/index.php?m=home&newsid=98446&lang=geo>.
- Sakartvelos erovnuli bankis „pulad-sakredito da savaluto politikis dziritadi mimartulebebis shesakheb“(1996-2021). [Resolutions of the Parliament of Georgia “On the Main Directions of Monetary and Foreign Exchange Policy” of the Parliament of Georgia for 1996-2021.] in Georgian
- Sakartvelos erovnuli bankis 1998-2020 tslebis tsliuri angarishebidan. [From the Annual Reports of the National Bank of Georgia for 1998-2020.] in Georgian
- [https://www.nbg.gov.ge/uploads/publications/annualreport/2010/annual\\_2010\\_web.pdf0](https://www.nbg.gov.ge/uploads/publications/annualreport/2010/annual_2010_web.pdf0)

## **Inflation and Some Directions of Improvement in Its Management - Regulation**

### **Davit Chelidze**

*Invited lecturer of Saint Andrew  
the First-Called Georgian University  
of the Patriarchate of Georgia  
d chelidze@mail.ru*

### **Levan Chelidze**

*Specialist of the Legal Department Revenue Service  
at Ministry of Finance of Georgia  
levanchelidze@gmail.com*

*Despite the severity of the problems facing the Georgian economy, the recent inflationary processes deserve special attention. Activation of the fight against inflation implies the study-analysis of the legal framework regulating the functioning of the monetary-credit system of the country.*

*In the light of the foregoing in the first part of the work based on estimation of the key macroeconomic parameters stimulating inflation, in particular: the Real Gross National Product, the aggregate budget balance, foreign investments, the*

trade deficit, and the actual M2 Money Stock and trends estimated parameters, and the estimates made based on the Irving Fisher's Equation of the Theory of Money, and the conclusion(s) made upon complex analysis of the inflation targeting legal regulatory norms, improvement of the existing practice (including existing legal base) of management/regulation of inflatory processes is regarded as an urgent objective.

Based on all of the above, and a number of other factors, in the final part of the article recommendations are provided to improve the efficiency of inflation regulation/management. In particular:

- taking into account peculiarity of the Georgian language and adequate definition of economical essence of inflation in the legal acts, evaluation of performance of the National Bank with unambiguous and objective criteria, it is deemed expedient to replace the term "Target Inflation Value" in the regulatory legal acts of the National Bank with "Inflation Threshold";

- in order to ensure operativeness, necessary in effective management of the inflatory processes and effective parliamentary control over the operation of the National Bank, the established existing criterion for evaluating inflation is deemed expedient to be replaced with the criterion of the excess of the actual annual inflation rate over the inflation rate defined by parliamentary decree of the same year;

- if the actual annual inflation rate exceeds the inflation rate of that year, defined in the decree of the Parliament of Georgia, it is regarded to be a duty of the national parliament to discuss the issue of responsibility of the President of the National Bank.

**Keywords:** Target Inflation Value, ways to improve inflation management/regulation (including the legal base), responsibility of the National Bank.

JEL Codes: E31, P24, P44